

เฉลยแนวคำถามวิชาปรัชญาเบื้องต้น

๑. สมpongพูดว่า “สมฤทัยสอบปรัชญาไม่ผ่าน เธอต้องลงเรียนซ้ำในภาคเรียนที่สอง” คำว่า “ปรัชญา” ที่สมpongพูดถึงมีความหมายว่าอย่างไร

- **แนวคำตอบ:** ในบริบทนี้ "ปรัชญา" มีความหมายในระดับ "วิชาการ" (Academic sense) หมายถึง รายวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาที่มีเนื้อหาว่าด้วยการสืบค้นความจริง ความรู้ และคุณค่า โดยใช้วิธีการทางตรรกะและเหตุผล ไม่ได้หมายถึงปรัชญาในแง่ของทฤษฎีส่วนตัวหรืออุดมการณ์

๒. ผู้ที่กล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์รู้จักคิด” คือใคร ข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- **แนวคำตอบ:** คำกล่าวนี้เป็นของ อริสโตเติล (Aristotle) นักปรัชญาชาวกรีก

- **ความหมาย:** หมายถึงความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสัตว์ทั่วไป มนุษย์มีความสามารถพิเศษคือ "เหตุผล" (Rationality) ที่ใช้ในการพิจารณาแยกแยะถูกผิดและแสวงหาความจริง
- **ทักษะ:** (นักศึกษาสามารถตอบเห็นด้วย) เพราะมนุษย์ไม่ได้ใช้เพียงสัญชาตญาณในการอยู่รอด แต่สามารถสร้างสรรค์อารยธรรมและตั้งคำถามถึงความหมายของชีวิตได้

๓. ปรัชญาเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไร ปรัชญากับวิชาปรัชญาเกิดขึ้นพร้อมกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

- **แนวคำตอบ:** ปรัชญา (ในแง่การคิด) เกิดขึ้นพร้อมกับมนุษย์ เพราะมนุษย์มีความสงสัยในธรรมชาติมาแต่ไหนแต่ไร แต่ วิชาปรัชญา (ในแง่สาขาวิชา) เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อมีการจัดระบบความคิดให้เป็นระเบียบและมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (เริ่มต้นชัดในยุคกรีกโบราณ ประมาณ ๖๐๐ ปีก่อนคริสตกาล) ดังนั้นทั้งสองอย่างจึงไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน

๔. เพราะเหตุใดวิชาปรัชญาจึงเป็นต้นกำเนิดของศาสตร์ทั้งปวง

- **แนวคำตอบ:** เพราะในสมัยโบราณ ความรู้ทุกแขนงรวมกันอยู่ในปรัชญา เมื่อความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่ง (เช่น วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ จิตวิทยา) มีหลักการและวิธีการพิสูจน์ที่ชัดเจนเป็นเอกเทศสาขานั้นจึงแยกตัวออกไปเป็นวิชาใหม่ ปรัชญาจึงเปรียบเสมือน "ศาสตร์แม่" ที่ตั้งคำถามพื้นฐานให้กับทุกวิชา

๕. การกล่าวว่า “ปรัชญามีลักษณะวิพากษ์” นั้นหมายความว่าอย่างไร

- **แนวคำตอบ:** หมายถึง ปรัชญาไม่ยอมรับสิ่งใดโดยปราศจากการตรวจสอบ แต่จะมีกระบวนการตั้งคำถาม วิเคราะห์ และประเมินค่าความเชื่อหรือความรู้เดิมอย่างละเอียด เพื่อหาข้อสรุปที่มีเหตุผลรองรับหนักแน่นที่สุด

๖. ปรัชญากับศาสนาเหมือนกันในแง่ใดบ้าง อธิบายมาให้ชัดเจน

- **แนวคำตอบ:** ทั้งสองศาสตร์มีความเหมือนกันในด้าน "จุดหมายปลายทาง" (Ultimate Goal) คือมุ่งหาความจริงสูงสุดของชีวิตและโลก เพื่อให้มนุษย์เข้าถึงความพ้นทุกข์หรือความสุขที่แท้จริง และให้คำแนะนำเรื่องแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

๗. จงอธิบายคำกล่าวที่ว่า “วิทยาศาสตร์ต้องมีลักษณะสากล”

- **แนวคำตอบ:** หมายความว่า ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ต้องสามารถพิสูจน์และทดลองซ้ำได้ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน ไม่ว่าใครเป็นผู้ทำหรือทำที่ไหน ผลที่ได้จะต้องออกมาเหมือนกัน (Objective) และเป็นที่ยอมรับทั่วไปโดยไม่อิงกับความรู้สึกส่วนตัว

๘. ปรัชญาแตกต่างจากวิทยาศาสตร์อย่างไรบ้าง อธิบายให้ชัดเจน

- **แนวคำตอบ:** * วิธีการ: วิทยาศาสตร์เน้นการสังเกต การทดลอง และข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ปรัชญาเน้นการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ และตรรกศาสตร์
- **เป้าหมาย:** วิทยาศาสตร์ศึกษาเรื่อง "อย่างไร" (How) ของโลกวัตถุ แต่ปรัชญาศึกษาเรื่อง "ทำไม" (Why) และเรื่องของคุณค่าที่วิทยาศาสตร์วัดไม่ได้ (เช่น ความดี ความงาม)

๙. ญาณวิทยา หรือทฤษฎีความรู้เป็นสาขาปรัชญาที่ว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง อธิบายพอสังเขป

- **แนวคำตอบ:** เป็นสาขาที่ศึกษาเกี่ยวกับ "ความรู้ของมนุษย์" โดยตั้งคำถามว่า: ความรู้คืออะไร? เรารู้ได้อย่างไร? อะไรคือบ่อเกิดของความรู้ (ประสาทสัมผัส เหตุผล หรือสัญชาตญาณ)? และเราจะรู้ได้อย่างไรว่าสิ่งที่เรารู้นั้นเป็นความจริง

๑๐. ท่านคิดว่าการเรียนวิชาปรัชญามีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอย่างไรหรือไม่ อธิบายมาให้ชัดเจน

- **แนวคำตอบ:** มีประโยชน์อย่างมาก เพราะช่วยพัฒนาทักษะ การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ทำให้เราไม่หลงเชื่อสิ่งต่าง ๆ ง่าย ๆ รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ แก้ปัญหาชีวิตได้อย่างเป็นระบบ และช่วยให้เราเข้าใจมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นในสังคม

๑๑. นักศึกษาผู้หนึ่งพูดว่า “วิชาปรัชญาไม่มีประโยชน์จึงไม่ควรเรียนให้เสียเวลา” ท่านจะโต้แย้งคำกล่าวนี้อย่างไร

- **แนวคำตอบ:** สามารถโต้แย้งได้ว่า ปรัชญาอาจไม่ได้ให้คำตอบที่เป็นรูปธรรมเหมือนวิชาชีพ แต่ปรัชญาให้ "รากฐานของการคิด" หากเราขาดการคิดวิเคราะห์ที่ดี เราก็จะไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์อื่น ๆ ได้อย่างแท้จริง ปรัชญาช่วยให้เราเข้าใจเป้าหมายของชีวิตที่นอกเหนือจากการทำงานเพื่อเงินเพียงอย่างเดียว

๑๒. ปรัชญาบริสุทธิ์คืออะไร แตกต่างจากปรัชญาประยุกต์อย่างไร

- **แนวคำตอบ:** * ปรัชญาบริสุทธิ์ (Pure Philosophy): ศึกษาเนื้อหาพื้นฐานเพื่อความรู้ล้วน ๆ เช่น อภิปรัชญา (ความจริง) ญาณวิทยา (ความรู้) และจริยศาสตร์ (ความดี)
- **ปรัชญาประยุกต์ (Applied Philosophy):** การนำหลักการของปรัชญาบริสุทธิ์ไปปรับใช้กับศาสตร์อื่น ๆ หรือสถานการณ์จริงในสังคม เช่น ปรัชญาการเมือง ปรัชญากฎหมาย หรือจริยศาสตร์สิ่งแวดล้อม

.....